

'TORTOSA, 2021: CAPITAL DE LA CULTURA CATALANA. 21 PERSONALITATS EBRENQUES DE L'ART I LA CULTURA QUE ENS HAN PORTAT FINS AQUÍ'

Xabier Coluig
escriptor

Cinta Sabaté, l'"escultura feta dona" (21/21)

Cinta Sabaté va néixer el 14 de maig de 1946 al número 2 de la plaça de l'Àngel, a Tortosa, on la família materna regentava un estanc. Fill de Ramon Sabaté, emplegat de banca, i Àngels Querol, amant del dibuix i que havia estat alumna del llegendari professor Ricard Cerveto, de petita, Cinta Sabaté ja va donar senyals de gran talent i d'una vocació força precoç, modelant petites escultures amb molla de pa, pastilles de sabó, argila o qualsevol material plàstic. També va estudiar música a l'escola municipal, afició que compartia amb la seva germana gran, que tenia molt bona veu i cantava cançons populars catalanes a l'Orfeó Tortosí.

"En la infantesa de Cinta van pesar la prematura mort del seu pare, quan ella estava a punt de complir els dos anys, i la de la seva iaia Pepeta Vinaixa Bladé, natural de Benissanet. Cinta la recorda com una persona summament bondadosa, i en morir-se va notar molt la seva absència. Aleshores Cinta tenia set anys. [...] La mare va veure la vocació plàstica de la filla ben aviat, i va guiar-la cap a l'aprenentatge artístic inscrivint-la a l'Escola d'Art de Tortosa, situada a l'antic palau dels barons de Purroi, al carrer dels Mercaders, a prop de la casa familiar", explica Núria Gil al llibre que va escriure el 2019 sobre la nostra protagonista: *Cinta Sabaté Querol, una dona escultora*. "Un dia, cap als catorze anys, mentre visitava la impremta Querol, el seu oncle matern Enric Querol Vinaixa li va facilitar el fet de reproduir l'autoretrat d'Agustí Querol, que ocupava un lloc preferent al seu despatx juntament amb una fotografia de l'estudi de l'escultor, on es veu un fragment de l'obra *Las Ciencias* destinat al Ministeri de Foment, que l'artista va dedicar al seu cosí Josep Querol Beltri en la visita que va fer a la seva ciutat nativa el setembre de 1902. Es tracta d'un plafó en relleu d'un autoretrat que l'escultor va donar a la seva família. Cinta el va reproduir, primer, en argila i, pos-

teriorment, en guix; era l'any 1961. Des de molt petita recorda com la seva mare parlava d'Agustí Querol".

A l'Escola d'Art de Tortosa, Cinta Sabaté va gaudir immensament de l'aprenentatge, tant dels professors com dels companys. Amb Ferran Chavarria, Manuel Escuriola, Lluís Montagut, Jaume Rocamora i Ferran Vilas forma part d'una generació de joves artistes que durant aquests anys comencen la seva activitat creadora. Així, la presència femenina a les classes fou reduïda a ella mateixa, en un ambient com l'artístic, en aquell moment predominantment masculí, i més a una ciutat petita com Tortosa. "Vaig xalar molt, perquè em sentia una agermanada. Veia els meus companys com la meua segona família i crec que teníem un intercanvi molt bonic i molt sa. L'únic moment que em feia una mica de ràbia era quan se n'anaven d'excursió al Port. En aquells anys no estava ben vist que jo hi anés i em quedava. Vam fer una exposició als porxos de l'Ajuntament, perquè no hi havia cap sala on exposar, que ens va unir molt", recordava Cinta en una entrevista que li va fer Anna Zaera i que va veure la llum el 25 de juny de 2015 a *surddecasa.cat*.

Tanmateix, el seu gènere femení en un món format d'homes no va ser l'única singularitat de la nostra artista. Envoltada com estava de dibuixants i pintors, en una ocasió va presentar a l'escola *Bust amb còfia* a mida natural, i a partir d'aquell moment li va estar permès especialitzar-se en l'escultura dintre de les arts plàstiques. El 1963 va guanyar la medalla del concurs anual d'escultors novells del Cercle Artístic de Tortosa. La resta dels anys seixanta té reservades diverses exposicions col·lectives per a Cinta Sabaté, a més de la seva participació en els actes organitzats pel grup Macla-65 del Club Universitari de Tortosa, del qual és cofundadora juntament amb Manuel Pérez Bonfill i Frederic Mauri. El 1964, després de completar el curs de

preparació per lliure, va incorporar-se a l'Escola Superior de Belles Arts de Sant Jordi, a Barcelona, on va tenir la professora d'escultura Lluïsa Granero i on va guanyar un primer premi atorgat per la Direcció General de Belles Arts, dependent del Ministeri de Cultura. Aquests anys cursant la llicenciatura de Belles Arts a Barcelona representaren un moment de plenitud acadèmica i efervescència cultural per a Cinta Sabaté que marcarien decisivament la seva trajectòria artística i que difícilment podria oblidar. En les seves pròpies paraules, "el professor de dibuix Roberto Escoda va ser qui es fa esforçar per tal que em presentés a una beca per anar a estudiar a l'Escola Superior de Belles Arts de Barcelona. Aquesta beca em va canviar la vida. Tenia tot el dia per fer el que m'agradava. Era com estar en un altre món. Vaig xalar i vaig ser feliç, perquè vaig poder portar a terme el meu somni. A més, Barcelona és una ciutat molt interessant en totes les èpoques. Vaig poder veure obres de teatre importantíssimes, pel·lícules molt bones i exposicions també fabuloses. Vaig poder accedir de ple al món de la cultura".

L'altra beca essencial de la seva vida va arribar el mes de novembre de 1973 de mans de la Fundació Castellblanc, la qual li va permetre de fer un curs d'escultura a Mallorca amb Joan Rebull. El prestigiós escultor reusenc va saber veure immediatament el talent i la facilitat amb la qual Cinta Sabaté modelava les figures i va proposar-li d'anar a tre-

ballar al seu taller com a la seva ajudant. Però ella, més interessada en l'experimentació i la recerca personal per desenvolupar el seu art més intimista, tot i sentir-se molt afalagada, va rebutjar l'oferta.

El curs 1967-1968, Cinta Sabaté havia donat classes, de manera puntual, a l'Escola Garbí. A poc a poc, però, la seva vocació docent va anar cobrant forma i l'any 1970 ingressà al cos docent de l'Institut de Santa Coloma de Gramenet. El 1978 torna a Tortosa i continua la seva tasca com a professora d'arts plàstiques, aquesta vegada, a l'Institut Joaquín Bau, on romandrà fins a la jubilació, compartint claustre docent amb el seu home, l'escriptor Manel Ollé, i els companys del col·lectiu Macla-65 dels anys 60, Manuel Pérez Bonfill i Frederic Mauri, o Joan Panisello, també escultor. Durant l'entrevista concedida a *surddecasa.cat*, l'artista afirmava: "Jo sempre he tingut un fil conductor, tot i que he explorat moltes tècniques, com el gravat o el dibuix. Crec que en la primera etapa es percep l'aprenentatge; després, la descoberta del món cultural que envolta el fet artístic; i també la vessant pedagògica, que, per a mi, sempre ha estat un intercanvi molt enriquidor. El meu retorn a Tortosa està marcat per una època de moltes curiositats. Vaig conèixer Manel - l'escriptor i professor Manel Ollé-, tot un activista cultural. Descobreixo el món de la literatura, dels costums, de la lingüística, mentre l'acompanyo a fer conferències per tot el territori. La Universitat Catalana d'Estiu de Prada també m'obre els ulls a les arts i la ciència. Puc accedir al pensament de persones com Adolf Tobeña, Miquel Porter i Moix, Joan Víctor de Barberà... Cap als 50 anys la meua salut es ressent i arribo a estar molt dèbil, molt fràgil. Passo uns anys molt mancats, però intento que els alumnes no se n'adonin. Crec que tot i la meua dificultat per resistir els horaris de classe, van xalar i van aprendre molt.

Ara he arribat a la jubilació i, d'alguna manera, m'estic refent".

El 2015 va ser un any important per a Cinta Sabaté. L'Hospital de Vall d'Hebron a Barcelona la va nomenar successora de l'il·lustrador roquetenc Ignasi Blanch com a Artista de l'Any. El seu predecessor en el títol i, curiosament, exalumne a l'Institut Joaquín Bau, escrigué unes paraules sentides dedicades a l'artista. "Des de l'inici, en les seves escultures vaig descobrir una artista valenta. Això m'agrada molt, de Cinta. És una dona que estima l'art i que hi dedica tot el temps que pot, mostrant un univers íntim i molt personal. Les seves figures de fang representen dones segures, protectores dels seus fills i enamorades de la seva parella. Unes dones compactes, amb gestos fermes, amb mans creuades i braços amorosos. Les figures creades per Cinta parlen d'afecte, d'amor, de bondat i de silenci còmplice. Són, per dir-ho d'alguna manera, una transposició de com és ella i com entén la vida".

El mateix any el Departament de Cultura de la Generalitat li va organitzar una exposició retrospectiva amb el títol *Misteri de la forma, línia pura*, a partir d'un vers extret del poema 'Bellíssims cossos de fang i de llum', de Gerard Vergés. Formada tant per escultures en guix, bronze i refractari, com dibuixos i esbossos provinents de diversos col·leccionistes privats, l'exposició va retre un merescudíssim homenatge a l'artista, la qual, sempre ferma en les seves conviccions, va voler reivindicar, durant la mencionada entrevista, arran de la inauguració de la retrospectiva: "La maternitat és un tot de generositat i de futur. Les criatures són el futur. I tot aquest món de les relacions mare-fill és molt important. No podem obviar-ho. [...] No faig dones grasses, faig dones fortes. Els volums juguen amb unes línies que no estan inflades. Vull demostrar que la solidesa de la dona s'ha desapropiat durant molts anys".